Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 298. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 8-го ЛИСТОПАДА 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 298. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 8, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ПРИЙМАЄ ЗАПРОШЕННЯ ТРУМАНА ДО БІЛОГО ДОМУ

Оґоста, у стейті Джорджія. — Новообраний президент, ген. Двайт Д. Айзенгавер, згодився зустрінути президента Трумана в Білому Домі і висунув думку, щоб відбути конференцію в тижні, що починається 17 листопада, в справі правильної зміни в адміністрації. Генерал повідомив теж президента, що він не тільки призначить свого представника для підготови бюджету, але й для інших важливіших департаментів, щоб дістати інформації, потрібні для плянування політики нової адміністрації. Таким чином можна буде перевести перехід від демократичної адміністрації до републіканської і показати світові, як сказав Труман, у посланні до генерала, „що наша нація об'єднана у своїй боротьбі за волю й мир". Відповідну телеграму вислав Айзенгавер з Оґоста Ґолф Клоб, де він примістився на десятиденний спочинок з своєю родиною.

Айзенгавер має залишитись в Оґоста до 15 або 16 листопада, а після того поїде до Вашинґтону або просто, або вступивши до Ню Йорку. Тому його поїздка до Кореї мусіла б бути відкладена аж до тижня, що наступить після конференції в Білому Домі. Тому припускають, що новий президент може залишитись на Далекому Сході під час Свята Подяки. Очевидно, заки вибереться до Кореї, генерал відбуде конференцію з головами ґенеральних штабів, щоб точно зазнайомитися з військовим положенням і дотеперішніми осягами в справі перемир'я.

Крім справ, зв'язаних переміною адміністрації, Айзенгавер мусить подбати і про інші зміни, головно в Конґресі. Він матиме вплив на вибір провідника більшости в Сенаті, коли Конґрес з'їдеться на сесію 3 січня. Справжній провід буде спочивати в руках предсідника Републіканського Політичного Комітету. Від 1947 р., коли то републіканці зорганізували 80-ий Конґрес, сен. Роберт А. Тефт з Огайо займав становище голови в тому комітеті, отже ген. Айзенгавер, з уваги на діяльну підтримку цього сенатора під час виборчої кампанії, мабуть не буде змагати до настановлення іншого голови. У минулому сен. Стайлс Бріджес з Ню Гемшир був републіканським провідником на залі, отже він буде мати завдання зорганізувати Сенат, хіба що він відмовиться від цього. Про організацію Палати Репрезентантів буде мова щойно тоді, коли буде відомий повний вислід виборів. Досі ще не звісна доля шістьох конґресових округ і тому ще не знати, як велика буде републіканська більшість Палати.

Ракетові літаки охоронятимуть Айзенгавера під час лету до Кореї

Вашинґтон. — У Пентаґоні помічається поважне затурбовання рішенням Д. Айзенгавера побувати в Кореї. Вже відомо, що літак новообраного президента, під час подорожі, охоронятиметься ескадрою із восьмох могутніх літаків, що їх постійно тримають для особливо важливих випадків. Правдоподібно, ген. Айзенгавер скористається одним з військових літаків, а не літаком президента Трумана, який був йому недавно запропонований, і за що Айзенгавер подякував президентові. Летітиме Айзенгавер, як цивільний громадянин, а не як військовик, поскільки він з армії виступив, а ще не отримав гідности головного команданта армії, яка йому прислугуватиме після офіційного перейняття президентського становища. Ген. Айзенгавер — це буде перший президент (властиво президент-елект), що побуває на діючому фронті з часів президента Линколна, який візитувавши форт Стівенс наразив на поважну небезпеку своє життя. Ще не відомо, коли Айзенгавер вибереться до Кореї, але припускально це станеться після його недалекої наради з президентом Труманом. Пентаґон задумує приділити в оточення ген. Айзенгавера одного з своїх високих старшин та відповідну особисту охорону.

ДЕМОКРАТИ ГОТОВІ ПІДТРИМАТИ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Демократична адміністрація, що має відійти і новий републіканський президент дали країні запевнення, що вони будуть співпрацювати для правильного перенесення обов'язків і відповідальности та влади уряду. Стало ясне, що головні урядовці теперішньої адміністрації охоче підуть за прикладом през. Трумана та запропонують вибраному президентові Айзенгаверові свою допомогу, коли він перебере владу 20 січня. Одночасно вони приготовляються до передачі обов'язків поодиноких кабінетних постів, у першу чергу секретаря стейту та секретаря оборони. Секретар стейту Дін Ачесон і секретар оборони Роберт А. Ловет уже давніше зголосили уступлення зі своїх становищ, отже на їх місце треба буде настановити негайно наступників, а інші будуть заповнені поступово.

До переміни адміністрації підготовляється теж і ціла Демократична партія. Провідні демократи вже заповіли на суботу наради у місті Спрінґфілд, Ілл., тобто в столиці лідера партії, ґуб. Адлея Е. Стівенсона. На нарадах мають ґрунтовно розглянути не тільки ролю Стівенсона, але теж і ролю відходячого президента Трумана у працях партії. Важлива буде політика Демократичної партії як партії меншини в Конґресі, який буде контрольований дуже малою републіканською більшістю. Тому, що загально панує переконання, що Стівенсон нічим не причинився до прогри Демократичної партії при виборах, є надія, що між ним і іншими демократичними провідниками пануватиме повна гармонія. Одначе тому, що в минулому виявилися деякі помилки в партійній праці, то вони стануть предметом відповідного насвітлення на конференції, а з цим зв'язані теж і пляни партійних змін. Уже тепер зголосив своє уступлення зі становища голови стейтової демократичної нюйоркської організації Пол Е. Фіцпатрік, проти якого появилися закиди, що він передчасно прийняв до відома перемогу републіканців у Ню Йорку, а це мало мати вплив на нескінчене ще голосування в стейті Каліфорнія. Становище Стівенсона, як голови партії, може стати сильніше тому, що він, не зважаючи на велетенські трудноші, здобув при виборах більше голосів при поразці ніж през. Труман при перемозі в 1948 р. Стівенсон дістав досі 26,484,529 голосів, а Труман мав усіх 24,105,695 голосів.

АЙЗЕНГАВЕР ПЛЯНУЄ КООРДИНАЦІЮ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОННИМ КРАЇНАМ

Вашинґтон. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер вже під час своєї передвиборчої кампанії мав виявити бажання перевести основну реорганізацію адміністрації американської допомоги закордонним країнам. Адміністрація цеї допомоги поділена тепер між державним департаментом та цілою низкою інших урядових аґенцій. Ген. Айзенгавер плянує відлучити цю контролю закордонної допомоги від державного департаменту та скоординувати її в одній Заморській Економічній Адміністрації. Цю реорганізацію в уряді вважається за одну з найважливіших змін, що мали б наступити після перебрання Айзенгавером президентської влади. Досі закордонною допомогою займався Білий Дім, Державний Департамент, Аґенції Взаємної Безпеки, Департамент Торгівлі, Департамент Оборони і Департамент Скарбниці. Все це створювало низку розбіжностей і суперечностей, як теж і бюджетових труднощів. Координація адміністрації допомоги закордонним країнам в одній аґенції мала б ці розбіжності і труднощі усунути, зменшити адміністраційні видатки і рівночасно збільшити ефект самої допомоги.

Заповідають великі зміни в американській дипломатичній службі

Вашинґтон. — Тут в поінформованих колах заповідають, що після інавґурації ген. Двайта Айзенгавера на президента країни в січні наступного року, в американській дипломатичній службі зайдуть великі зміни. Загально вважається, що приблизно половина американських амбасадорів та інших дипломатичних представників в закордонних країнах буде змінена. Згідно з традицією, 23 американські амбасадори і 2 уповноважені міністри в закордонній дипломатичній службі зголосять свою резиґнацію негайно після інавґурації. Вже тепер передбачують, що між ними навряд чи буде хто такий, резиґнація якого не була б прийнята. Всі вони були призначені на свої пости демократичним урядом. Традиція теж вимагає резиґнації професійних амбасадорів і міністрів, з яких тепер є в службі 42. Досі їхню резиґнацію приймалось тільки рідко і у виїмкових випадках. Між цими дипломатами меншу ролю грає партійна приналежність, бо й за демократичної адміністрації амбасадорські пости займали навіть визначні републіканці, як напр. Волтер С. Ґіффорд, теперішній амбасадор в Лондоні. Вважається майже за певне, що буде змінений амбасадор О'Дваєр в Мехіко. Існують теж всілякі здогади що до змін в державному департаменті. Очевидно, що державний секретар Дін Ачесон зголосить свою резиґнацію та що ця резиґнація буде прийнята. Ачесон вже раніше заповідав, що він хоче відійти від державної служби і вернутись до своєї адвокатської практики, без уваги на те, хто переможе у виборах.

Президент Труман задумує вибратися у далекі мандри

За вістками з Вашинґтону, Труман, після передачі урядування своєму наступникові, задумує відбути далеку подорож по світі. Труман плянує побувати в Індії, Японії та інших азійських країнах, а також об'їхати Европу. В Европі він віддав би візити пануючим родинам та державним мужам, які побували у нього в Білому Домі, та які запрошували його до Европи. Також він був би присутній на коронаційних урочистостях в Англії. Проте існують і труднощі для здійснення цих плянів. Невідомо, чи міг би Труман, тоді вже приватна особа, робити офіційні візити і чи мав би він чим покрити видатки на подорож, поскільки під час свого семилітнього урядування, не міг нічого заощадити. Також недуга його дев'ятидесятилітньої свекрухи може перешкодити здійснити ці задуми. Під час подорожі, Труман міг би виголосити низку доповідей на сучасні політичні теми та розвіювати шкідливість російської пропаґанди. По повороті, — Труман хотів би, за прикладом Тефта, бути викладовцем в університеті та написати кілька творів. Можливо, він буде делеґатом ЗДА в ОН.

Смерть Адолфа Сабата найстаршого члена Палати Репрезентантів

Вашинґтон. — У місцевій морській лічниці помер від недуги пістряка найстарший з-поміж членів Палати Репрезентантів, републіканець з Шікаґо Адолф Й. Сабат. Покійний хоч мав вже вісімдесят шість років, проте під час вівтіркових виборів, був перевибраний у Шікаґо знову на два роки на своє дотеперішнє становище. З приводу смерти Сабата, президент Труман видав окреме звернення, в якому ствердив, що з його відходом, країна втратила громадського діяча особливого значення. Далі в зверненні підкреслено, що покійний перебував в Конґресі довше ніж хто-будь інший за увесь час існування Конґресу. Сабат уперше став членом Конґресу в 1907 році і з того часу перебував в ньому увесь час безперервно, аж до самої смерти. Бувши перевибраний двадцять три рази, Сабат працював в Конґресі за вісьмох президентів та десятьох спікерів Палати Репрезентантів. Рекорд довготи перебування в Конґресі Сабат затримує за собою, бо хоч інший републіканець Джозеф Канон і був членом Конґресу сорок шість років, проте мав дві перерви, під час п'ятдесят другого і шістдесят третього Конґресу. До Америки покійний прибув із Малої Богемії — тепер Чехословаччина, в 1881 році, де він був одним з одинадцяти дітей бідної родини. Коли Сабат прибув сюди, то мав у кишені лише біля трьох долярів, які він заробив ще вдома тяжкою працею і які йому залишились після оплачення подорожі. Перебувши в Шікаґо тяжку боротьбу за життя, він скінчив правничі студії і підіймався все вище в житті, доки не осягнув становища народнього репрезентанта.

Гісс намагається вийти на волю з тюрми

Вашинґтон. — Колишній урядовець департаменту стейту Алджер Гісс, засуджений на п'ятирічне ув'язнення за кривоприсягу з відпеканням від комуністичних зв'язків, — уже зголосив прохання випустити його на волю „на парол", як це передбачує закон для в'язнів з доброю поведінкою. Департамент справедливости не закриває вістки, що Гісс зголосив прохання на руки настоятеля тюрми в Луїсбурґ, у стейті Пенсилвенія. — З Балтимор, у стейті Мериленд, наспіли вісті, що Вітакер Чемберс, головний свідок проти Гісса, захворів минулого тижня небезпечно на серцеву недугу і опинився в шпиталі. Він дістав атаки серця у понеділок, але у вівторок мав ще настільки сил, щоб явитися при голосуванні на президента.

ПОШИРЕНО АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВИЗВОЛЕННЯ НАРОДІВ РОСІЇ

Контр-адм. Джордж Ф. Ментц

Ню Йорк. — Адмірал Леслі Стівенс, голова Американського Комітету для Визволення Народів Росії, перед кількома днями повідомив про поширення того Комітету до якого увійшли чотири нові відомі американські діячі, а саме: ген. Джан Р. Дін, контрадмірал Джордж Ф. Ментц, Ніколас Рузвелт та Філіп Вілкі. Всі ці нові члени Комітету мають за собою велику і довгу карієру в американській державній військовій або громадській службі. На окрему увагу заслуговує особа адмірала Ментца, який в рр 1947-1950 очолював місію ІРО в Італії і там не тільки познайомився, але й активно допомагав багатьом втікачам із Совєтського Союзу, в тому теж українцям. Адмірал Ментц має бути добре поінформований про відносини в Совєтському Союзі і він належить теж до тих нечисленних американців, які мають добре визнаватися в національних проблемах теперішньої совєтської імперії та у визвольно-державницьких аспіраціях поневолених совєтами народів. З недавного комунікату УККомітету відомо, що голова УКК проф. Лев Добрянський, переговорюючи з представниками Американського Комітету про можливість української співпраці з тим Комітетом, — ставив за одну з передумов такої співпраці й поширення Американського Комітету та включення до нього визначних американців, які співчували б з визвольними змаганнями не-російських народів Совєтського Союзу.

Вимагають зміни політики щодо чужинців

Вашинґтон. — Жидівська організація „Гібру Шелтерінг енд Іміґрант Ейд Сосаєті" зажадала ведення широких змін у політиці супроти іміґрантів через заложення нової незалежної аґенції для контролі над виповнюванням існуючих іміґраційних законів. Згадане товариство зголосило свій проєкт, написаний на 29 сторінках, Президентській Комісії Іміґрації й Натуралізації, яка саме викінчила студії над придатністю закону МекКарана. Згадане товариство закидає цьому законові дискримінацію при впусканні до Америки різних расових та національних груп і від себе подає чотири пункти, як змінити теперішні постанови. Критика головним чином звернена проти постанов про квоти на підставі „національного походження", називаючи їх анахронізмом. Меморіял жидівського товариства покликається на засади, висловлені гуманітаристами, бизнесменами й правниками у минулому, щоб доказати, що іміґрантів треба судити не на підставі їх місця народження, а на підставі особистої вартости кожної людини, бо Америка це країна іміґрантів, які дали їй великих людей у кожній ділянці громадського життя.

Франсуа Моріяк дістав літературну нагороду Нобеля

ДВА АМЕРИКАНЦІ НАГОРОДЖЕНІ ЗА ВИНАХІД В ДІЛЯНЦІ ФІЗИКИ, А ДВА АНГЛІЙЦІ—ЗА ХЕМІЮ

Стокгольм, Швеція. — Французький повістяр і журналіст, 67 річний Франсуа Моріяк дістав літературну нагороду Нобеля, що цього року виносить 33,000 долярів. Шведська Академія Наук, яка приділює нагороди, заявила, що призначила літературну нагороду Фр. Моріякові „за його пронизливі аналізи людської душі та мистецько напружену інтерпретацію людської драми". Моріяк народився 1885 р. Перша його книжка поем появилася друком 1909 р., а між першою і другою світовими війнами майже щороку появлялася повість або драма Франсуа Моріяка, яка малювала життя з рідних Моріякових околиць біля міста Бордо. Після другої світової війни Моріяк друкує одну або дві статті на тиждень в часописі „Фіґаро", з яких гостро виступає проти комунізму та лівих письменників, бо Моріяк практикуючий католик. Моріяк тішиться „цею найбільшою почестю" та заявляє, що в його особі Шведська Академія вшанувала також і його нарід.

Нагороду в ділянці фізики признали двом американським ученим: проф. Едвардові Мілсові Перселові з Гарвардського університету, та проф. Феліксові Блокові з університету у Станфорді, — за їхній винахід у досліді атомового ядра. Вони самостійно, але майже одночасно, винайшли поліпшений спосіб міряння маґнетизму в атомі. Проф. Блок уроджений у Швайцарії і має тепер 47 років. Він студіював на багатьох європейських університетах, а після 1933 року, мусів залишити Німеччину та виїхав до ЗДА, де від 1934 р. працює на університеті в Станфорді. Проф. Персел має 40 років і працює на Гарвардському університеті від 1936 року, два роки раніше, як дістав титул доктора філософії. Англійські вчені хеміки, д-р Арчер Джан Портер Мартін, 42 роки, і Річард Лоренс Мілінґтон Синдж, 38 років, винайшли новий спосіб забарвлювання, який має велике значення в бактеріології. Цим двом молодим ученим найбільше придасться нагорода Нобеля, бо вона заохотить їх, і дасть можливість, до дальшої наукової праці, а досі вони її не мали, бо матеріяльно їм не рожево велося. Тут сповниться задум фундатора нагороди Нобеля, який бажав підпомагати молоді наукові таланти.

Поставили в стан обвинувачення чотирьох прибережних робітників

Ню Йорк. — Спеціяльна федеральна слідча судейська лава поставила в стан обвинувачення чотирьох робітників у прибережних доках, між ними двох урядовців юнії — приналежної до Американської Федерації Праці, а саме організатора юнії Едварда Флоріо й бизнесового аґента Майка Клементе. Двох інших робітників, а саме Джеймса Тейлора й Тамеса Мей, не могли досі спіймати, бо вони втекли з Ню Йорку. Усім їм закидує прокуратор різнородні зловживання при роботі, головно ведення підпільного терору для одержання окупу від підприємців. Комісія, що переводить слідство, має на меті знищити цей підпільний рух, який приносить більйонові втрати перевозовим компаніям і підприємцям і доводить до цього, що корабельні лінії шукають інших пристаней для ведення правильного бизнесу. Слідча комісія

МОСКВА СТРАШИТЬ АМЕРИКУ „НЕПЕРЕМОЖНОЮ АРМІЄЮ"

Москва. — Один з кремлівських володарів, зібраних в Большому театрі в Москві для відсвяткування роковин „октябрської" революції, вважав за відповідне перестерегти „американських аґресорів", лякаючи їх „непереможністю" совєтської армії. Перестерогу висловив Міхаїл Ґ. Первухін, заступник прем'єра СССР та член нового Центрального Комітету большевицької партії. Промовляючи на партійному зібранні, на якому був присявний теж Сталін та інші комуністичні „вожді", Первухін твердив, що совєтська армія має тепер — „наймодернішу зброю" та „найкращий боєвий дух" і тому вона „непереможна". „Американські аґресори" — твердив Первухін — не повинні забувати про могутність цеї армії, готової завдати „нищівний удар" кожному ворогові. Совєтський нарід, згідно з твердженням Первухіна, добре запам'ятав собі „вчення" Леніна і Сталіна про потребу могутньої армії і тому тепер, якщо б „американські підпалювачі війни" поважилися заатакувати „совєтську батьківщину", то вони були б розбиті, а з ними була б зметена з лиця землі й ціла капіталістична система. В дальшому Первухін викпивав американців, що вони, — під впливом воєнної пропаґанди, попали у воєнну лихорадку і бачать всілякі „літаючі кружки" і тим подібні „явища", вважаючи їх за скеровану проти них таємну совєтську зброю. Він твердив, що вже теж інші народи, зокрема — французи і англійці, виявляють втому від американського встрявання в їхні внутрішні справи, а відносно Кореї та корейської війни, Первухін заповідав „перемогу корейського народу". Свою промову Первухін закінчив твердженням про „можливість співіснування" комуністичної і капіталістичної системи „при наявности бажання співпраці". Первухін це — виходило б — нова зірка на большевицькому небосклоні, бо досі на таких головних ‚октябрських' зібраннях виголошували промови тільки Молотов, Маленков, Берія, або „сам" Сталін.

В Кореї відбито нову атаку червоних

Токіо. — Південно-корейські війська на центральному секторі фронту в т. зв. „залізному трикутнику" напівніч від міста Кумгва відбили вчора нову сильну атаку китайських червоних, завдаючи їм величезних втрат. Наступ ворожої піхоти попередила концентрованим вогнем ворожа артилерія. Але з хвилиною, як піхота почала наступ, вона нагло опинилася між двома вогнями аліянтської і своєї власної артилерії і під цим вогнем заломився наступ без будь-якого результату, — залишаючи тільки на побоєвищі масу ворожих трупів. Тимчасом аліянтська головна квартира повідомляє, що вчора знову, після деякої перерви, над північно-корейською територією появились ворожі літаки совєтського типу МІҐ. В повітряних боях, що вив'язались з аліянтськими літаками, один ворожий літак був збитий а десять пошкоджених. На інших ділянках фронту була пожвавлена патрульна акція та артилерійська перестрілка. Тимчасом південно-корейський уряд повідомив, що починаючи з днем 15-го листопада він покликатиме до військової служби — 1,100 осіб денно, замість 700 рекрутів, яких покликається кожного дня тепер.

Совєтські літаки літають 1,700 миль на годину

Вашинґтон. — „Американський Авіяційний Маґазин" повідомляє, що Совєти випробовують тепер новий тип ракетових літаків, що можуть літати з швидкістю 1,700 миль на годину на висоті 100,000 стіп. Ще сильніші совєтські літаки можуть осягати швидкість 2,500 миль на годину на висоті 200,000 стіп. Знана досі в світі найбільша швидкість американських ракетових літаків типу „Скай" виносить 1,238 миль на годину на висоті 79,400 стіп. Американський ракетовий літак типу Доґлес Х-3 робив спроби в жовтні щоб осягнути швидкість 2,000 миль на годину на висоті 200,000 стіп. Але ці спроби зможуть вдатися аж тоді, коли змодифікується силу ракети.

Політик Тіта віщує упадок Совєтів

Загреб, Юґославія. — Помічник Тіта, Мілован Джілас, промовляв на з'їзді Комуністичної Партії Юґославії та заявив 2,300 делеґатам, що совєтський нарід скине режим Сталіна „який „придушив ідеали Леніна". — Джілас заявив, що він „вірить, що дух Маркса і Леніна ніколи не може бути знищений у душах совєтського народу. Він жевріє там тепер, але прийде час, що знову з'явиться в повному блиску, без огляду на те, що там діється тепер". Мілована Джіласа вважають фахівцем від марксизму-ленінізму, але з його заяви видно, що Джілас не знає того, за що борються народи, підбиті російськими комуністичними імперіялістами. Та не знає юґославський комуністичний ватажок і того, що під ярмом Сталіна живе не „совєтський нарід", тільки багато волелюбних народів, що прагнуть не „чистого марксизму", тільки волі до самостійного життя.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА НАЙБІЛЬША В СВІТІ

Лондон. — Згідно з проголошеною тут статистикою воєнних кораблів в світі, З'єдинені Держави мають тепер найбільшу воєнну фльоту в світі за всі мирні часи в історії. Що більше, американська воєнна фльота дорівнює тепер воєнним кораблям всіх інших країн світу, разом взятих. — Згідно з цею статистикою, — проголошеною в „Річнику Воєнних Кораблів" Джейна, — З'єдинені Держави Америки мають тепер понад 100 авіоматок, 15 лінійних боєвих кораблів, 75 крейсерів, 350 нищильників, 270 конвойних нищильників і фреґат, 200 підводних човнів, 220 закладачів і виловлювачів мін, 150 патрульних кораблів — і понад 3,500 інших воєнних кораблів. Для порівнання вистачить згадати, що Совєтський Союз має тільки три старі лінійні кораблі та 17 крейсерів, що є тепер в службі. Натомість большевики мають в службі або в резерві 370 підводних човнів, а 120 в будові. Тим самим, Америка залишається найбільшою морською силою в світі. На випадок війни та при американських будівельних можливостях ця сила мала б бути збільшена впродовж короткого часу до нових величезних розмірів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРІЮМФ У РІШАЛЬНІЙ ДОБІ

Перемогу Двайта Д. Айзенгавера, республіканського кандидата на президента, вважають загальною перемогою його особистости, а не партії. Бо навіть тоді, коли б американський нарід був такої думки, що прийшов час „на зміну", як це голосили республіканці, то все таки кандидат Республіканської партії не був би дістав аж такої небувалої в американській історії більшости, яку здобув Айзенгавер. Це був рішучий голос широких народних мас і з тим мусять погодитись навіть ті, що були найзавзятішими противниками кандидатури Айзенгавера. А до таких, що впродовж місяців день за днем писав проти Айзенгавера, був, наприклад, Ню Йорк Повст. Признаючи величезну перемогу Айзенгавера, часопис написав таке: „Від нині партійна боротьба покінчена. Сьогодні найважливіше, як американська демократія зустріне виклик, кинений їй в світі боротьби і ненадійности".

Айзенгавер добре знає, в якому небезпечному часі він став президентом держави, яка сьогодні відповідальна за долю світу. Але це мусить знати також кожна людина в Америці, не зважаючи на те, чи вона прихильна Айзенгаверові, чи ні, чи вона за ним голосувала, чи проти нього. Подібне можна сказати також і про країни вільного світу, що живуть в страху перед новою совєтською аґресією. Прямо важко зрозуміти вісті, що дійшли з тих країн зараз по виборі Айзенгавера, а з яких пробивався сумнів щодо відношення нового президента до їхньої оборони. Можна сміло твердити, що якраз Айзенгавер поставить ту оборону на твердій основі. Він певно не буде проти якнайбільшої допомоги тим, що захочуть бути якнайскорше готовими на всякий випадок. Він же ж сам був архітектом цеї оборони!

Нам здається, що не дуже вдоволені вибором Айзенгавера ті ліві елементи в Европі, що на ділі є проти оборони і зброєння, а хотіли б діставати доляри на інші потреби. Їм здається, що зброєння „дразнить" Кремль. Бодай так вони про це пишуть, підсуваючи Америці, що вона прямує до війни з Совєтами. А тут ще „генерал" став її президентом! Прямо — війна. Все те нісенітниця. Айзенгавер краще інших знає, чим є війна. Про те він говорив не раз під час виборчої кампанії, заявляючи, що хоче бути за всяку ціну президентом миру. Але він знає, що цей мир не залежить від Вашингтону, а від Москви. Але Москві Айзенгавер не піддасться. Як його „тверда рука" буде виглядати в практиці, ніхто з нас нині не знає. Не знаємо теж, чого можуть надіятись поневолені Кремлем народи від нового президента. Бо вибори минули, а з ними полетіли також і гарні слова співчуття тим народам, що ждуть на визволення...

До Вашингтону вже вибираються теж міністри різних европейських країн, включно з британським прем'єром Черчилем, щоб обговорити з новим президентом найбільш пекучі проблеми. Теж през. Труман запрошує Айзенгавера до Білого Дому, щоб допоміг зготовити новий державний бюджет. Тут знов мова про зброєння і податки, дві дуже дразливі квестії для загалу населення.

Як бачимо, зараз по тріюмфі треба новому президентові втягатись в тяжку та дуже відповідальну працю, і то заки відбудеться інавґурація, себто, заки він обійме формально свій уряд. Вже тепер треба йому теж добирати людей на найважливіші становища, а в першу чергу на пост секретаря стейту. Президент Труман добре робить, що втягає Айзенгавера вже тепер у всю ту відповідальну роботу, вагу якої відчуває нині ввесь світ.

Робітництво в демократії

Тількищо минулі вибори президента і законодавців в цій країні дали безліч клясичних прикладів американської демократії в дії, в цьому теж і приклад робітництва в демократії. Насамперед стверджується, що ген. Двайт Айзенгавер ніколи не міг би був здобути такої великої перемоги, якщо б його не були піддержали широкі маси зорганізованого і незорганізованого робітництва. Власне на цей факт хочеться звернути окрему увагу.

Ми не входимо в те, якими арґументами могло керуватись робітництво, зглядно та його частина, яка голосувала на Айзенгавера. Проте відомо, що безпосередньо перед виборами, як і багато разів впродовж виборчої кампанії, в країні були виразні тенденції, на нашу скромну думку дуже шкідливі тенденції, підкреслювати клясовість робітництва, оцінювати його як масу, що йде сліпо за голосом кількох т. зв. юнійних босів та що вона готова голосувати на такого кандидата, який цим босам подобається. Не треба аж доказувати, що власне такі тенденції йдуть по лінії тоталітарного комунізму, який визнає тільки „вождів" і покірну масу. Вже самі намагання творити величезну клясову групу, члени якої мали б думати виключно клясовими катеґоріями, а не індивідуальними чи національними, можуть повести країну прямим шляхом до диктатури.

Власне в цьому добачуємо помилку провідників зорганізованого робітничого руху в останніх виборах. Американський робітничий рух зорганізувався, розвивався і ріс з виразною метою і цілями, обмеженими професійними інтересами та їх захистом. Робітники організувались на те, щоб спільно поліпшувати свої умови праці, щоб спільно змагати до збільшування добробуту та закріплювання вольностей. Цього ніколи не можна досягнути однобічним розвитком одної суспільної верстви, але тільки загальним проґресом країни.

Тимчасом, від деякого часу спостерігається виразно чужі тенденції роз'ятрувати в Америці „клясову боротьбу", протиставляти „реакціонерів" та „Вол стріт" зорганізованому робітництву і навпаки. Такі, хоч ще і незначні, тенденції були помітні і в минулій передвиборчій кампанії, в якій деякі провідники зорганізованого робітництва намагались накидувати свою політичну думку загалові.

Самі вибори виявили, що, не зважаючи на такі тенденції, в Америці немає серйозної загрози на повторення тих помилок клясовости суспільства, за які деяким народам інших континентів приходиться так дорого платити і важко покутувати. Американське робітництво виявило свою повну зрілість. Доцінюючи важливість зорганізованого робітничого руху для своїх станових інтересів, американський робітник не перестає бути вільною людиною, не перестає бути індивідуальністю, з власною думкою і з власними поглядами на поодинокі справи, які обходять його не тільки, як робітника, але й як члена своєї громади та своєї національної спільноти. Цього робітника не можна переконати пустими фразами, що одна чи друга людина на пості президента країни можу бути „ворогом робітництва", бо американський робітник є складовою частиною американської нації, а не „міжнародного пролетаріяту" і він свідомий того. Тому теж американський робітничий рух, як і всі інші верстви американського народу, прийме тепер нового вибранця народу, як свого власного вибранця та, продовжуючи свої змагання за свої станові інтереси і права, робитиме це під кутом інтересів, добробуту і проґресу та безпеки цілої нації.

Сімнадцятий з'їзд КП(б)У

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КП(б)У

(Докінчення)

Комуністична партія на Україні. На перше вересня 1952 в КП(б)У було 777,832 комуністів, а в тому 676,190 членів і 101,642 кандидатів у члени. В цілій УССР було 48,352 низові партійні організації. У промислових підприємствах, транспорті та в будівництві працює 286,848 членів і кандидатів партії, у сільському господарстві 138,054 членів і кандидатів, в наукових установах, високих школах, в ділянках культури і мистецтва 71,208 членів і кандидатів партії. Дослівно в звіті Мельникова про західно-українські землі читаємо: „значно посилився партійний вплив у селах західних областей республіки. Якщо в цих областях **було на селі 1,128 низових партійних організацій з числом комуністів 9,037,** то тепер **є 2,581 парторганізацій, у яких налічується 20,145 комуністів,** тобто в два з лишком рази більше. В Закарпатській і Черновецькій областях партійні організації створені майже в усіх колгоспах". І в партії є багато дивних явищ, які межують із саботажем. Наприклад є великий відсоток комуністів, які крім вплачування вкладок до партії, не виявляють поза тим ніякої партійної роботи. Щоб піднести якість комуністів та поглибити партійну освіту, на Україні „створено широку сітку партійних шкіл і курсів". При ЦК КП(б)У є т. зв республіканська партійна школа, є 7 обласних партійних шкіл, а в тому аж 3 у західних областях.

„Величезною д о п о м огою Центр. Комітету ВКП(б) — каже Мельников — партійній організації республіки (КП(б)У — **прим. Ред.**) була глибоко принципіяльна, гостра критика, якій в минулому році були піддані серйозні хиби і помилки, допущені ЦК КП(б)У і всією партійною організацією України в керівництві ідеологічною роботою". Ясно, що після цієї критики все партійне життя на Україні „ожило" і всі органи партії почали „справніше" працювати та викривати націоналістичні ухили всюди і їх справно ліквідувати. Члени КП(б)У почали більше зближатись до мас і їм приглядатись та вчити їх комунізму. Але, є такі партійні пропаґандисти, які „не вміють з большевицькою пристрастю викривати ворожу ідеологію і, насамперед, ідеологію українських буржуазних націоналістів". В масовій політроботі члени КП(б)У не вміють використовувати творів Франка, Стефаника, Ярослава Галана, Степана Тудора й Олександра Гаврилюка. Мельников цитує видуманого листа пок. Василя Стефаника до „Діла" з 1927 р. Такого листа Стефаник до „Діла" ніколи не прислав, і його напевно не написав. Як головний редактор „Діла" з того часу запевняю, що ні один із співробітників „Діла" такого листа не дістав. Навпаки, відносини В. Стефаника до „Діла" та його співробітників були якнайкращі та дружні.

Надія комуністів **„Комсомол"** виглядає в Україні так: в „Комсомолі" є 2,300,000 юнаків і дівчат. Ними опікуються і їх ведуть найліпші і найбільше випробувані комуністичні сили. Спародіовані **професійні спілки** об'єднують на Україні 6 мільйонів робітників і службовиків. Як відомо ці профспілки є засобом комуністичного насильства та терору над робітниками.

Щодо культурних, наукових та мистецьких справ, то зі звіту Мельникова виходить, що на Україні є тепер 30 тисяч шкіл із 300 тисячами учителів. Комуністи з КП(б)У розкрили і тут при допомої ЦК ВКП(б) „серйозні ідейні і методологічні помилки в шкільних підручниках з української літератури". У численних інших підручниках перекручена „радянська дійсність", і то в підручниках виданих уже в цьому 1952 році. Міністерство освіти на чолі з міністром Пінчуком виправляє тепер ці помилки і перекручення.

Те саме міністерство неставранно і поверховно керує освітою в вищих учбових закладах, а зокрема в педагогічних. На Україні є тепер 158 „вузів" (вищих шкіл), з того на західно-українські землі припадає 28. Високі школи щороку випускають коло 40 тисяч усяких фахівців. ВУЗИ мають багато недостач. У багатьох з них замало належно кваліфікованих сил між викладачами. По деяких є „незадовільна постановка викладання суспільних наук".

В Україні є 490 науково-дослідних установ з Академією Наук УССР на чолі. Учені з України, разом із ученими з Москви і Ленінграду розв'язали багато проблем, що „мають важливе наукове, господарське і оборонне значення".

Не зважаючи на те, в Академії наук УССР відкрито поважні хиби в інститутах суспільних наук. Інститут історії Академії закінчив підготовку до видання І тому „Історії УССР". Інститут мовознавства видав у 1952 р. два томи курсу сучасної української мови, підготовив до друку великий українсько-російський словник, тепер розробляє проблеми, зв'язані з простудіюванням полтавсько-київського діялекту, як основи „української національної мови". Інститут літератури підготовив до видання „Історію української літератури". Інститут економіки видав 2-гий том „Економічної географії України".

Але все те, хоч і роблене під впливом „історичних рішень ЦК ВКП(б) і вказівок Сталіна", — не вистачальне, бо йде заповільно. Зокрема Інститут літератури Академії і досі „не створив наукових праць, які б глибоко розкривали благотворний і вирішальний вплив передової російської культури на розвиток української літератури".

Мельников заповідає боротьбу „безідейності й аполітичності в науковій роботі", а особливо „проявам буржуазного об'єктивізму" в критиці. Інститут літератури поробив багато великих помилок у виданнях творів клясиків української літератури, не розробивши їх публіцистичної та наукової спадщини, в яких вони виступали проти „українського буржуазного націоналізму".

На Україні є 75 театрів, 26 філармоній, в яких працює коло 6 тисяч „творчих" одиниць. Підготовляється 4 консерваторії, 2 театральні і 3 мистецькі інститути. Але під ідейним оглядом праця всіх тих мистецьких установ не стоїть на бажаному рівні. Доказом на те критика московських комуністичних осередків з минулого року. Ще раз взятий під люпу вірш В. Сосюри „Любіть Україну" під яким може підписатися кожний буржуазний націоналіст, як напр. Петлюра чи Бандера, а який то вірш поширювали українські націоналісти. Не тільки треба боротись з українським буржуазним націоналізмом, що запродався „американсько-англійським імперіялістам", але й з проявами „ворожої, реакційної ідеології безрідного космополітизму".

Розкритиковану оперу Г. Жуковського „Богдан Хмельницький", до якої лібретто написали О. Корнійчук і В. Василевська, Мельников ще раз осуджує так: „Великі ідейні пороки і відступи від історичної правди допустили тт. Корнійчук і Василевська в лібретто опери". А далі каже, що з нагоди вже близької **300-літньої річниці переяславського договору** „автори лібретто і композитор Т. Данькевич **правильно сприйняли критику** і працюють над створенням по суті нової опери Богдан Хмельницький".

І тепер по всіх критиках і заходах, появляються знов книжки, які містять „серйозні ідеологічні перекручення". В цьому році вийшла збірка оповідань Л. Смілянського „Сад", в якій є оповідання „Золоті ворота", що містить помилки націоналістичного характеру. „В цьому оповіданні Смілянський протиставить село місту, — каже Мельников — твердить, що тільки село є поставщиком здорового народонаселення, джерелом і охоронцем національних традицій українського народу".

Про письменників Сосюру, Рильського і Первомайського **Мельников твердить, що вони „після гострої критики допущених ними помилок не створили ще нових творів, які свідчили б про їх перебудову. Окремі письменники на протязі тривалого часу не створюють нових творів. Народ не бачить їх книг, не знає, що вони роблять".** „Приємна" пригадка й осторога від такого оберчекіста як Мельников!

Далі йде критика українських композиторів, що хоч і натворили значну кількість композицій, то на жаль таких, що народ їх не знає і ними не одушевляється. Українські малярі, хоч і створили багато картин, то „як показала виставка 1951 р.", вони не звернули належної уваги на ідейну сторінку своїх творів. А вже дуже зле з українською драматургією, бо в театрах „ще рідко з'являються спектаклі на сучасну тему".

Зле представляється справа з перекладною літературою, зокрема з російської на українську мову. Бо і тут „у деяких перекладах досі допускаються нестерпимі, грубі перекручення".

Комуністи вимагають від письменників, мистців кисти, драматургів і навіть від музиків-композиторів ні більше ні менше тільки того, щоби вони творили проти всяких природних правил кожної творчости. Правдивий мистець слова, чи кисти не в силі давати творів, які для нього чужі як своїм змістом так і духом. Коли ж він на це піде, то стане реміснико, його „плоди" не будуть мати ніякої вартости, а сам він перестане бути творчим мистцем. „Автори — каже Мельников — захоплюються описом машин, верстатів, деталів технологічних процесів і зовсім недостатньо

(Закінчення на стор. 3-ій)

Український відділ „Голосу Америки"

Український відділ „Голосу Америки", що досі функціонував не на правах окремого відділу, а як підвідділ російського — як виходить з вістки в „Свободі" — вже не підпорядкований росіянам. Таким чином стало дійсністю те, чого американсько-українська громада домагалась від самого початку.

Факт це сам по собі вельми позитивний і не абиякого значення. Підпорядкованість українського радіомовлення в ГА росіянам була тим путом, що зумовлювало нераз цілковите викривлення, а вже завжди „бліду неміч" змісту, характеру і тону радіопередач. Нераз мимоволі виринало питання — для кого і для чого вони провадяться і скільки від них користи, а скільки шкоди?

Тож не диво, що з усіх кінців світу, де лиш є наша людність, посипались остороги, критика, навіть протести. Різного напрямку пресові органи, отже виразники різних — часто й протилежних собі напрямків громадсько-політичної думки українців у вільному світі в критиці українського радіомовлення в ГА були солідарні. А дехто ставив „крапку над і й просто заявляв про непотрібність, ба навіть шкідливість для нашої справи такого „підголоску" українською мовою. Навіть найбільш спокійно-розважні люди, не схильні до перебільшень і „швидко-запальних" висновків, проте вважали, що українського, крім самої мови (до речі, також не бездоганної, бо з орієнтацією на українсько - совєтську офіціяльщину) в дотеперішних радіонадаваннях ГА зникально мало, щоб не сказати — нічого. В світлі такої однодумности української постави бліднуть і стушовуються принагідні „копняки" по окремих працівниках українського відділу і взагалі неминучі в таких випадках „особисті моменти". До того критикувати слід було насамперед керівництво департаменту стейту, що довго не хотів відокремити український голос від російського в ГА, як теж заважував, хто ним має керувати.

Та це вже в минулому. Тепер наші зусилля мають бути скеровані на те, щоб, позбувшись опіки п. Варміна, український відділ став справді дійовим і зручним інструментом американської інформативно-пропаґандивної служби на українському відтинку протисовєтського фронту. Сказавши, нарешті А (відокремлення), державний департамент, згідно з логікою, повинен сказати ще й Б. Якщо ж ні — наші старання за ефективний український голос в „Голосі Америки" мусять тривати далі.

Під Б ми розуміємо, щоб українське радіовисилання не лише критикувало совєтський режим за його всебічне невільництво в противенстві до вільности а м е р и к анського способу життя і американських установ, а щоб це радіомовлення критикувало совєтський режим в Україні, як режим насамперед окупаційний, як загарбання чужого і втримування його в неволі засобами брутального насильства і терору. Щоб — у згоді з щойно сказаним — радіомовлення віднині усамостійненого українського відділу говорило не про корифеїв російського письменства чи науки, а таки про самостійну національну Україну, що її досі нема, а вона мусить бути, бо так записано в Атлантійській Хартії, бо цього вимагає елементарна людська справедливість і державні інтереси Америки, як провідної країни волелюбного світу.

Це ідейний чи ідеологічний бік згаданого Б. Та щоб він не залишився лише ідеєю без реалізації, тобто тими гарними намірами, що ними, як відомо, вимощено й пекло, то пам'ятати треба і про п р а к т и ч н о - о р ганізаційний бік справи. Тут ми хочемо сказати, що новий, вищий етап у діяльності українського відділу ГА повинен супроводитися поширенням і оновленням його апарату.

Ми переконані, що дехто з дотеперішнього апарату, будучи якраз на місці в підпорядкованому, в „підросійському", що так, скажемо, стані нашого радіомовлення, не буде придатний для обслуговування його на цьому вищому, самостійно-українському етапі.

А щодо цього, хто саме надасться до такої праці, міг би державний департамент дістати добру опінію в нашій аме р и к а нсько-українській централі, себто в Українськім Конгресовім Комітеті. Ми розуміємо, що працівники українського відділу в ГА мають бути і почувати себе службовцями „американської державної установи. Але вони теж мусять відчувати той дух, який промовляє до українського народу в Україні та прихилює його до Америки. Як так станеться, то державні інтереси сьогоднішньої Америки від цього лише виграють.

Б. Сивенко

О. Г.

ЧЕРВОНИЙ СКЕТЧ У СЛОВАЦЬКОМУ ВИКОНАННІ

(До восьмої річниці комуністичного путчу на Словаччині)

(21)

— А це знову що за безголов'я! — обурююся я. — Позавчора — до Каменян, сьогодні — до Ревуци, а завтра куди?

— Того ми не знаємо... Ми одержали такий наказ, і вже всі ваші колеґи чекають коло автобусу.

— І всі їдуть? — дивуюся щиро.

— Їдуть усі, а ви також не гайте часу!..

— Ну, хто хоче — хай їде. Я не їду! — заявляю безапеляційно і з тріском замикаю двері.

— Слухайте, пані професорко! — стукає хтось по хвилинній мовчанці до дверей. — Ідіть но сюди!..

Відкриваю знову:

— Чого це?..

— Пані професорко, — виступає вперед нотар. — Та ви не думайте, що це жарт! Ми не прийшли до вас питати, чи ви хочете їхати. Ми дістали наказ і мусимо його виконати! Ви не смієте відмовлятися!..

— Пане нотар, — відповідаю з пошаною, але твердо, — дуже мені прикро, але я таки відмовляюся. Щодня інший наказ і щодня інший маршрут! Маю вже досить того всього! Я збожеволію від того їжджения! Я з Каменян уже нікуди не поїду, а як поїду то тільки додому!

— Та може, — вмішується один з поліцистів, — вас якраз і повезуть додому...

— Я не рушуся з місця, поки не буду мати певности...

— Пані професорко, — нетерпеливо втручається староста, — ми не маємо часу на розмови! Ідіть збирайтеся скоро-скоро, бож не буде автобус на вас одну чекати! На мою душу! З тими жінками говорити, то ще гірше, як з малими дітьми!.. Де ваші речі? — приступає він ближче. — Ми вам зараз поможемо...

— Ані не думайте! — приймаю я войовничу поставу. — Я вам сказала раз, що не поїду — і не поїду!

— То ми вас змусимо силою! — заявляє староста.

Мені, власне, тільки того було й треба!

— Силою! — підношу я голос, намагаючись робити, як можна більше галасу. — Хочете брати силою?!! Беріть! Але попереджую, що я буду боронитися і буду так кричати, що збіжиться ціле село!

З-за паркана сусіднього двору видно чиїсь конспіративно пригнуті потилиці, що, очевидно, прислухаються до „баталії", перед брамою на вулиці починає збиратися гурт. А мене одночасно і злостять і смішать розгублені фізіономії „представників влади".

— Ну, — думаю собі, — ще з такою „совєтською владою" можна і до віку жити. Це тобі не НКВД і навіть не міліція. З цими ще можна „грати"...

А візитатори тим часом наперебій намагаються мене переконати, що вони невинні, що вони мені співчувають, але наказ є наказ і що, хто наказу не виконає — буде покараний. По нерішучости їхнього тону і по сконфужености мін я вже бачу, що боротьбу виграла і що вони мені нічого не зроблять. Бо дійсно, якось то не випадало тягнути жінку і дітей в одних сорочках через півсела до автобусу, а вдягати нас силою — тим більше.

— Та ідіть одягніться! — нарешті каже нотар.

— Не хочу! Я хвора і сьогодні взагалі цілий день буду лежати.

— Ой, пані професорко, чому ви така вперта? Завтра приїдуть по вас із Ревуци — і буде ще гірше!.. Ідіть краще збирайтеся. Ми через десять хвилин прийдемо по вас.

— Даремне мені це казати: я не поїду!

З тими словами зачиняю двері. „Влада", чую, щось трохи нараджується, а потім виходить за браму.

Серце моє все ж таки калатає, і руки трясуться, але постановляю упиратися до останньої можливости. Ще добре не вспіла подумати я над ситуацією, як прибігає моя господиня з двома сусідками:

— Пані професорко, пані професорко! — благають жінки, заламуючи руки. — Що ж це ви надумали робити?!. Ви мусите скоритися, бо не можете боротися проти влади. „Ві сте слаба жена", а вони — „хлопі" зі зброєю! Та вони вас застрелять!..

Я заспокоюю жінок і випроваджую за двері, прохаючи їх бути спокійними і не втручатися в мій конфлікт із владою. Сама знову лягаю до ліжка і лежу.

Може через півгодини на подвір'ї знову голоси і тупотіння.

— Пані професорко, а ви вже зібралися?..

Мовчу.

— Пані професорко, — знову стукає хтось у двері. — Автобус з людьми уже чекає чверть години на вас!..

Встаю і, як і першого разу, з коцом на плечах відчиняю двері:

— Люди добрі, — кажу, — та ж ви вже чули, що я не поїду. Чого ж ви ще хочете?

— Ой, пані професорко, будете ви за непослух тяжко покарані!..

— А мені вже все одно! Один раз нас хотять карати за те, що ми тікали на захід, а другий раз хотять карати, що не тікаємо далі... Тепер питаєте: „Пречо сте утекалі од русов?", а завтра нас спитають, чого ми утікали з Каменян?.. Отже, більше не тікаю нікуди! Можуть мене навіть застрелити! —

Я з силою хряскаю дверима, а сама стаю під ними і прислухаюсь...

Словаки щось потиху радяться, а потім гукають:

— Пам'ятайте, що будете самі відповідати за свій непослух. Ми вас попередили!..

Після того „влада" виходить на вулицю, а через пару хвилин чути, як від'їжджає автобус. Разом з полегшею якийсь жаль стискає мені серце: „Що буде з моїми товаришами? Чому не послухали мене позавчора і вчора?... І що буде зі мною, що лишилась цілком одинока з малими дітьми в чужому оточенню?.."

Та жаль жалем, але ні жаль ні сльози не є спасінням. Треба було на щось рішатися, треба було приготуватися до різнородних несподіванок...

Насамперед замикаю браму і хатні двері на замки, а тоді беруся до роботи: лагоджу кожній з нас трьох, відповідно до сил і віку, маленькі наплечники. Складаю туди найнеобхідніші речі і невеличкий запас харчів. Для себе додатково готую валізку, яку можна в скрутну хвилину покинути. Дію підсвідомо, без точно окресленого пляну, котрий оформлюється у мене щойно під час роботи: вилізти задніми вікнами, непомітно поміж корчами просунутись за шопу, в старий, запущений сад, який припирає до кукурудзяного поля. Правда, на Мадярщину треба йти якраз в протилежний бік, але полями можна обігнути село і вийти в ліс, а там, лісом, легко вже дістатися й до кордону. Чим більше думаю, тим більше переконуюся в простоті цього пляну і тим яснішою мені видається необхідність тікати цієї ж ночі. Тому ми не тільки не є в сорочках, а навпаки, повдягані кожна в дві найкращих суконки, а зверху — ще й в плащі. На двір не виходимо, а увечорі навіть не світимо світла, постійно прислухаючись до кожного звуку...

Діти вже навіть задрімали, коли приїхав автобус. З тремтінням серця думаю над тим, які новини він привіз для мене, і буджу дітей, щоб бути готовими на випадок чогось...

Минає кілька хвилин тривожного напруження — і під фірткою тупотіння... Хтось пробує обережно відчинити!..

Що тепер? Тікати?..

(Продовження буде).

В. Масник

І Я ЗМАГАВСЯ ЗА ЛЬВІВ

(Спогад з 1918 року)

Листопад 1918 року застав мене в селі Михайлівка над Дністром у Великій Україні. День був гарний, теплий, і сонце вже звернуло з полудня, коли прийшла вістка про розвал Австрії та про події у Львові.

Полк наш був, своїм складом, мішаний. Коли наступного дня, поручник М. Врилінський скликав старшин і підстаршин та пояснив положення, то відразу помітився розподіл полку між українцями і поляками, й українці поприпинали собі жовто-блакитні відзнаки.

Нестримно потягнуло нас туди, де відбувались рішальні події. Не роздумувавши довго, ми вирушили. Понад Дністром в напрямку Могилів та Кам'янець Подільський, а далі через Збруч, на Скалу, до самого Чорткова довелося мандрувати пішки. Далі до Золочева їхали вже залізницею і прибули туди 10 листопада.

У цьому місті владу мав наш комітет в складі, тепер вже переважно покійних: радника суду, Д-р Балтаровича, о. д-ра шамбеляна Юрика, посла д-ра Ваня та о. проф. Хмілевського. З Комітетом тісно співпрацювали старшини 35 Золочівського полку, яких очолював сотник Стефанів. Відпочивши, я, В. Дідушок і Гайдичук зголосились до команданта Окружної команди Золочів, сотн. Цьокана, який скерував мене до команданта міста, поручника Кабаровського. Там я працював пару днів при побиранні рекрута, а, по закінченні праці, мене призначено до Золочівського коша. Там я зголосився до пробоєвої сотні пор. Ковальчука і був приділений до третьої чоти.

Склад цієї сотні був такий: сотенний — пор. Ковальчук; 1 чота — хор. Муравецький; 2 чота — ст. десятник Дідушок; 3 чота — буд. ст. десятник В. Масник; 4 чота — хор. Грималюк; рахунковий — ст. десятник Атаманчук. Вояки і підстаршини майже всі мали пробоєвий вишкіл.

По оформленні, нашу сотню відіслано на бувшу границю Броди. Третій чоті припав відтинок напроти села Лешнева, з завданням стежити за рухом большевиків.

Пізніш, по погіршенні на фронті, нашу сотню перекинено під Львів, куди сотня прибула під новий 1919 рік. Назустріч сотні, яка увійшла пізно вночі до села Сороки, вийшов пор. Прихитко, ад'ютант курінного отамана, яким був сотн. Залінський.

Командний склад місцевого Золочівського 11 куріня, окрім згаданих, тоді був такий: ком. скорострілів — пор. Іванів, 1 сотня — пор Онисків, 2 сотня — пор. Приймак, 3 сотня — пор. Ковальчук.

Кілька днів пізніше прибула сотня пор. Сайкевича, яка отримала назву 6 сотні. Це був відділ під командою четаря Харкового, що ракетами освітлював поле під час бою. Курінним лікарем був хор Заячківський, а при ньому дві сестри, що виконували службу Українського Червоного Хреста.

У селі Дубляни стояли дві батерії. Одною з них командував сотн. Аптер (жид), що перебував разом з нами до кінця Армії. Інша була під командою пор. Вучака. У селі, проти села Лисеничі стояла третя батерія під командою пор. Полянського, яка завжди картечами прикривала наш відступ.

Бойова лінія тягнулася від фільварку села Малехів, понад селом Малехів, попід залізничим мостом на лінії Рава Руська до села Ляшок Мурованих і далі до села Лисеничі, де стояв 9 курінь. Праворуч наш відтинок тягнувся до с. Грибовичі, де стояв 10 курінь. Відтинок біля 400 метрів не був обсаджений і ним тільки переходила стежа.

По пару днях порівняльного спокою на фронті, раптом заряджено алярм. Сотн. Залінський, у довгому німецькому плащі, виголосив до зібраної в с. Сороки сотні наказ наступати у напрямі села Малехова, бо поляки прорвали фронт на відтинку 2 сотні. Пор. Ковальчук дав приказ чвірками рушати, — потім переходимо в розстрільну. Коли прийшли у с. Малехів то виявилось, що поляків вже відбила друга сотня. При цих подіях, всі ми мали нагоду оцінити відвагу й постійно бадьорий настрій команданта сотн. Залінського, який, на жаль, незадовго відійшов від нас, бувши ранений в обидві руки. Його заступник, пор. Іванів, отримав ступінь сотника.

Третя сотня обсаджує фільварок в Мелехові — попередній обшир другої сотні, причому третя чота лишається в самому фільварку, а друга ліворуч, за нею — до горба перед залізничим мостом — 4 чота. Чота 1, з хор. Муравецьким лишається, як запасна. Цього приміщення головної Канцелярії ЗУАДКомітету, як теж і канцелярія Союзу Українок. З цього будинку за цих два місяці вийшло, старанням ЗУАДКомітету, при співдіяльності Комітету „Мати і дитина", кількасот пакетів з харчами і одежею на допомогу українцям в Европі.

З хор. Муравецьким ми часто сміялись, бо колись він мусів полежати на землі, доки чотовий, який вночі, на викрик „хто йде", не зрозумів відповіді „хоружкий Муравецький", і хотів, що розуміє „по-німецькому" закликав з застави хлопців, щоб забрали „німця".

Коли пробоєва сотня зайняла відтинок, поляки відчули відразу зміну й мусіли добре бути насторожі, бо хлопці часто робили несподівані випади. Особливо, відзначилися в сотні відважністю десятник Цвірла, що загинув 14 березня 1919 р., дес. Ткаченко з Чернігова, два брати Шкарбницькі — Петро і Олекса, 17-річний стрілець Іван Жук та інші.

Поляки не пробували на нас наступати й навіть мало стріляли з гармат. Проте, коли одного разу наші літак заблудив і осів за будинками фільварку в Малехові, поляки почали стріляти гарматами з Високого Замку, — тоді стрільно попадало до кімнати, де були стрільці й два бути поранені.

Уночі 13 березня Пробоєву сотню стягнено з окопів, щоб раном наступати на гору Міряд-Міри, при чому праве крило мало посунутись на село Збоїска, напрям цегельня. Завданням наступу було прорвати польську лінію. Стрільці розгорнулись у розстрільну. Наша артилерія обстріляла горб і село Збоїска і стрільці рушили на гору, а з гори в село Збоїска. На горі Міряд-Міри, у наші руки дістається 2 скорострілі з обслугою і командантом скорострілів у ранзі хоружного. У Збоїсках відзначилися ворожі скорострілі, але хлопці їх швидко зліквідували, здобувши 2 польові кухні, 6 скорострілів і багато військового матеріялу. У селі лишилось багато польських трупів.

Наступ наш розвивався добре, — як на вправах, — але несподівано прийшов наказ відступати, бо від села Голоска ворог заходить нам ззаду. Невдоволені стрільці повертаються до своїх вихідних становищ і там чують пояснення, що запасний курінь, який мав прибути на поміч не прибув, бо залізничники-поляки спричинили ушкодження паротягу, щоб не допустити на час потрібного нам транспорту.

Наступного дня ми довідались, що наш наступ, у якому ми втратили раненими й поляглими 28 стрільців і підстаршин, був викликаний необхідністю відтягнути з іншого фронту ворожі сили.

З цим наступом скінчився мій перший бій за Львів, бо відразу по наступі, сотн. Залінський доручив мені утворити відділ саперів, а це тому, що я мав саперський вишкіл в австрійській армії.

Відходивши, я тепло прощався із стрільцями, а мою Третю чоту перейняв від мене четар Школьник.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Перший Громадський Осередок ЗУАДКомітету

Від двох місяців працює у ЗДА Перший Громадський Осередок ЗУАДКомітету у Филаделфії. Святочне відкриття цього осередку відбудеться в неділю, 9 листопада ц. р. Два місяці — це невеликий час, щоб робити глибші заключення, але вже перші успіхи цього осередку заслуговують на згадку.

Перш за все треба підкреслити економічне використання будинку нашого Суспільного Осередку. Тут приміщується Відділ Суспільної Опіки, курси англійської мови, малярські курси, як теж відбуваються лекції Музичного Інституту. Тут же теж у просторих залях з городцем приміщений зразковий Дитячий Садочок. ЗУАДКомітету. Тут теж заля для нарад у громадських справах, а крім

Тут теж започатковано організування Архіву - музею української імміграції, який схопить документи і цікаві збірки з життя „скитальців" й імігрантів у ЗДА. На спілку з найбільшою організацією у Филаделфії — Товариством Українських Горожан, в домі Горожанського Клюбу при вул. Френклін відкрита кожного дня читальня для всіх мешканців Филаделфії. В читальні заплановано цілу низку рефератів, лекцій і розвагових вечорів. В читальні відкрита кожної суботи бібліотека, яку підтримує грошево Горожанський Клюб — оплачуючи бібліотекаря і закуповуючи книжки.

Культурну працю розгорнено, ведеться теж посилена громадська діяльність, получена із осінньою збірковою кампанією ЗУАДКомітету на допомогу залишеним в Европі українцям. Треба лише більше рук до праці і фондів. Спостерігачеві стає сумно, коли з одної сторони бачить, як ведуться курси в домі Суспільного осередку при вул. 7., як наші жінки готовлять пакети в Европу, як ведуться громадські наради у важних справах теж і молодого покоління, а деякі здорові представники цього покоління вистоюють на сусідній вулиці, чи „підпирають мури" під барами. А їх місце в читальні, на курсах і при допомоговій акції.

Колись нарікали ми, що не дають розгорнути роботи. Сьогодні є всі дані і не можна на нікого і ніщо нарікати. Треба згуртуватись нам усім коло нашого Суспільного Осередку і спільними силами повести працю. Наше співдіяння з Громадським Осередком у Филаделфії покажім жертвенністю на суспільні цілі, як теж і участю у святочному відкритті цього осередку у неділю, 9 листопада 1952 року, о год. 4-ій після полудня в домі ЗУАДК у Филаделфії — вул. 7. ч. 866.

В.

Повідомлення УКК

В СПРАВІ ПРИБУТКУ З ІМПРЕЗ

Останнім часом стали траплятись випадки, що після урядження свят загально-національного значення, чистий прибуток від цих свят організації чи організатори розподілюють на визначені ними особисто цілі, нераз навіть для окремих осіб, маючи Народний Фонд. Між тим, згідно з правилами Фонду, такий прибуток від свят загально - національного значення мас передаватись до загальної каси Фонду, „звідки більшими сумами призначається певним установам чи організаціям.

Тому Український Конгресовий Комітет просить організації та організаторів свят загально-національного значення, дотримуватись раз встановленого порядку.

Лише у виімкових випадках, коли організація має певну думку чи бажання, щоб чистий прибуток з імпрези пожертвувати на якусь означену мету, можливе відступлення від зазначеного порядку. В цім випадку, організація, пасилаючи чистий прибуток до Народного Фонду, мас зазначити в окремому листі — на що і для кого він призначається, — і пожертва буде переслана по належності, згідно з виявленою волею.

Тільки таким способом ці установи можуть провадити якусь солідну працю, — інакше приходить розпорошення народної жертвенности, що, в наслідку, не дає жадного позитивного висліду.

Український Конгресовий Комітет Америки

ПЕРШИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ В АРҐЕНТІНІ

Перший Конгрес Українців Католиків в Арґентіні відбувся 10-12 жовтня 1952 р. в Буенос - Айресі. Це найвеличавіша дотепер подія серед українських поселенців у цій південно-американській сонячній країні. Вперше, в історії української колонії в Арґентіні, зібралися з усіх провінцій, великих просторів Арґентіни, представники українських церковних і громадських організацій.

Папа Пій XII переслав Конгресові благословення.

Конгрес пройшов під знаком великої уваги всієї організованої української спільноти на чужині. Українські верховні церковні, політичні, наукові, військові, робітничі та загально-громадські центральні установи з усіх країн поселення українців на чужині, надсилаючи свої привітання, виявили живе зацікавлення Конгресом. Вся Українська Католицька Єрархія на чужині надіслала благословення, вислали також на Конгрес свого представника Кир Ніля Саварина, Єпископа Екзарха, для українців Західної Канади.

Конгрес присвятив багато уваги ідеологічно-світоглядовим справам Католицької Церкви. З цього приводу виголошено п'ять доповідей: доц.д-р Б. Галиняк — „Католицька Церква і соціяльні питання", мр. Р. Голод — „Церква і держава", Я. Дикий — „Програмові основи українців католиків", Анна Середяк — „Церква і родина" і пластун сеніор Кньоб ЧК — „До великої мети" (виховання молоді). Сучасному положенню Української Католицької Церкви на рідних землях і на чужині була присвячена доповідь о.д-ра В. Ковалика ЧСВВ. Окрему увагу присвячено побажанням українців католиків до Апостольської Столиці, займаючи при цьому становище до кривдячої для українців „Карта Апостоліка" з 7 липня 1952 р. До цих справ схвалено конгресові резолюції, завершені Манифестом Першого Конгресу Українців Католиків в Арґентіні до всіх вірних українців у світі „стануть одним фронтом під прапор Христової Церкви".

Центральною точкою Конгресу була Перша Красва Нарада українських католицьких організацій з цілої Арґентіни, на якій зроблено перегляд дотеперішньої праці, створено центрально організованого українського католицького життя в Арґентіні п. н. Українське Католицьке Об'єднання (УКО), вибрано його керівні органи та схвалено конгресові резолюції.

До Проводу Українського Католицького Об'єднання вибрано: почесний голова УКО — Його Високопреосвященний Кир Ніль Саварин, єпископ екзарх, для українців католиків Західної Канади.

Голова — о. д-р Володимир Ковалик ЧСВВ, протоігумен провінції ОО Василіян в Арґентіні. І. заступник голови — проф. д-р Юрій Полянський, ІІ. заступник голови — мр Роман Голод, секретар — ред. Микола Денисюк. Члени Управи: о. І. Балук, д-р Б. Галиняк, д-р М. Малецький, О. Романишин, інж. О. Іваник, О. Ласовський, ред. Гр. Голіян і Яр. Дикий. Заступники членів Управи: Л. Палашевська, Л. Сокіл, Ст. Маркевич і Ол. Воловина.

Перший Конгрес Українців Католиків в Арґентіні засвідчив пробуджені роботи втішаються великими досягненнями. Українське громадянство, починаючи вже від приїзду Владики на летовище в

(Закінчення на стор. 4-ій)

Сімнадцятий з'їзд КП(б)У

(Закінчення зі стор. 2)

показують людей у побуті, їх культуру, їх духовий світ. А тимчасом твори великих російських і українських письменників — Тургенева, Толстого, Чехова, Горького, Шевченка, Франка, Коцюбинського, Лесі Українки, Мирного тим і сильні, що вони глибоко показували внутрішній світ свого сучасника".

Мельников каже про речі, які суперечать цілій його комуністичній ментальності та ідеології. Шевченко, Франко, Коцюбинський, Леся Українка і Мирний хоч і серед важких обставин, але творили свобідно, писали про те, що знали, що переживали, що бачили. Під комуністичним режимом вони за таку вільну творчість були б налевно розстріляні. Як би Шевченко жив і написав правду про Сталіна так як про царя, то його пошматували б. Комуністи вже розстріляли кілька десятків талановитих українських письменників і мистців, критиків та музиків за те, що вони вільно, свобідно творили. Під насильством не може бути мови про вартісну літературу, образотворчу і взагалі мистецьку творчість.

Ще про одну т. зв. „велику" подію кілька річень. Зі звіту Мельникова довідуємося, що цією „великою" подією є видання Центральним Комітетом КП(б)У творів Леніна в українській мові, а далі 13 томів творів Сталіна і „Капіталу" Маркса.

Над звітом відбулася дискусія, але вона крім славословій для Сталіна, Політбюра ВКП(б) і ЦКом. КП(б)У нічого путнього та речевого не дала. Зі звіту мандатної комісії з'їзду довідуємось, що в з'їзді КП(б)У взяло участь 771 делегатів з правом рішаючого голосу і 116 з дорадчим голосом.

Подав Василь Мудрий

ЗБІРКА ОДЕЖІ і ВЗУТТЯ

На допомогу українцям-залишенцям в Европі!

Український Американський Допомоговий Комітет організує широку збіркову акцію одежі, обуви, харчів, як теж і грошових фондів на безпосередню допомогу потребуючим українським залишенцям в Европі і закликає всі організації допомогти йому в цій збірці.

В Дітройті збірку одежі і взуття проводить — за порозумінням з ЗУАДК-ом — Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", відділ у Дітройті, а це: в понеділки і в середи від год. 1-2 вполудне в домі Українсько-Американського Осередка при вул. Карпентер, ч. 2965, а на заході—в Українській Мігенській Лізі, при вул. Міцігенській Лізі, при вул. Мішіген ч. 6690.

Закликається все українське Громадянство взяти участь в цій акції допомоги потребуючим! Нехай не забракне нікого!

За ЗУАДК в Дітройті:
Омелян Фариняк.

За „Самопоміч" в Дітройті:
Євген Яворівський.

ВІДГУКИ ДНЯ

ПОДІЇ І ЛЮДИ

Пливуть роки за роками, як човники на ріці. А в кожному човнику та сама людина, тільки все старша й старша. Те, що сьогодні є дійсністю, завтра вже є бувальщиною, а за рік це вже тільки спомин.

Пливуть і мої човники ріками життя...

На березі ріки стоять події, що колись відбулися, — люди, що колись жили. Навіть слова, навіть пісні, що колись гомоніли — пригадуються знову, наче б хтось тепер говорив, ги співав їх. А може вони справді ще й досі луною об береги б'ються та білими мевами на воду сідають?!..

Ось—велика таблиця на березі ріки, а на ній напис: „Листопадовий Зрив, 1918."

Стоїть свіжа і здалеку видка, як стояла перед десятками років. Напис не затерся, хоч бог часу любить затирати написи, хоч дехто з примітивів навіть цього року підлазив з брудною ганґіркою і старався бодай щось, бодай одну літеру стерти. Декламувати про традицію і шанувати її — це дві осібні справи, не тільки для оцього примітива, але й для багато наших людей...

Біля таблиці 1. Листопада—події і люди. Події, що події ділися і люди, що ці події творили.

Малі події і сірі люди щораз більше заходять мрякою давнини. Історія їх не записує, вона займається тільки великими подіями і великими людьми.

Але бувають і немалі люди, що їх історія кривдить, гомусь відсуваючи їх у тінь, або й зовсім не освітлюючи.

Таким був в історії Листопадового Зриву Дмитро Паліїв, що хто зна, ги не переважив децизії у ніг з 31. жовтня на 1. листопада.

З мого човника, що минув цього року таблицю Листопадового Зриву, Дмитра Паліїва видко добре, і його постать не припала порохом забуття, ні не заволікується мрякою давнини.

Бо Дмитро Паліїв заслуживе собі на те.

Але й з малих людей заслуговують бодай на згадку — не один, не два, а сотні...

Кухар Мерешко...

1-шого листопада кинув кухню, став у вікні наріжної кам'яниці біля головної пошти і три дні не відходив від вікна. Там і їв прихапцем, і одним оком спав. — Стріляв на поляків, що перебігали вулицю, не мірюги,—з-під пахи. Наклав їх тільки, що ворог мусів шукати іншої дороги. На третій день, під вегір заголотів ворожий кулемет. Рій куль всипався крізь вікно, і не стало Мерешка...

Кумошек...

Вихований на польській вулиці у Львові. Навіть говорити по українськи не вміє. Але мав серце українське. На вулиці Бема перший вдерся до обсадженої ворогами кам'яниці, сам один зійшов у пивниці і ручними гранатами вигнав звідтіль ворогів, потім ратував сотню кидаюги гранати з даху. Був у битві як на весіллі, але... долі й конем не об'їдеш. Заблукана куля вбила його далеко за фронтом...

Волинюк...

Син гуцульських гір, з оком сокола і з твердістю карпатських скель. Коли сотня відбила скажені наступи ворога, він стріляв з рушниці. Деякі хлопці вистріляли вже по п'ятдесят і більше набоїв. А ти, Волинюче, скільки разів стрілив? — питаю його. Вісім, — відповідає. А скільки поцілив? Зле, каже, — тільки п'ять. То добре, три набої змарнував!.. Та... я не змарнував їх... бо я поцілив, тільки трьох ще ґолізло...

Під Львовом його могила, а як вона затоптана — нехай моя згадка буде грудкою на нову...

Пливе мій гловгенний говник. Тридцятгетвертий від листопадових подій.

Біля таблиці сотні сірих постатей.

Як жалко, що не всіх їх можна згадати...

Галактіон Чіпка.

Спорт

ОРЛИК — ІТАЛІЙЦІ 3:1

Клівленд, О. — Тутешні італійці ніяка футбольна величина, але... чемпіон Лідеркранц програв проти них на своєму смітті, в Менсфілді (0:1). З шістьома запасними в складі Орлик не йшов на опихане. До перерви італійці, з союзним вітром, вели 1:0. Але в другій половині Орлик натиснув і — їхній пікнік був скінчений. Ворота, що принесли українцям дальші два пункти в табелі, здобули Росул (одинадцятка), Деревницький (з браку ляку грав у нападі) і Шкурка.

Минулонедільні змагання Орлик — Клівленд Сакер Клоб (перервані в 70 хвилині, за стану 4:0 для мадярів) ліга рішила повторити. З пунктами 7:5 і відношенням воріт 10:8, Орлик усе ще тримає в наплечнику булаву чемпіона 1953...

оНо

Великий Конґрес Українців Католиків в Арґентіні

(Закінчення зі стор. 3-ої)

Есейні 25 вересня 1952 р., маніфестувало, а пізніше 28 вересня виявило це в церковно-релігійних маніфестаціях у північній Арґентіні в Апостолес-Місіонес. При приїзді до Буенос-Айресу, 4 жовтня 1952 р., маніфестаційно вітали Владику представники українських громадських установ і українське громадянство Буенос-Айресу та околиці, В Архиєрейській Службі Божій зі свяченням двох українських священиків о. Корчаґіна ЧСВВ і о. А. Кузишина, яку відправив Владика 12 жовтня 1952 р. взяло участь понад 2.000 вірних. Того ж дня на закінчення Конґресу влаштовано Святочну Академію у честь приявного Князя Української Католицької Церкви Кир Ніля Саварина, на якій було приявних коло 1000 учасників, а за працю над релігійним і моральним піднесенням нашої української колонії Конґрес іменував Владику почесним головою Українського Католицького Об'єднання в Арґентіні.

В „Резолюціях" Конґресу зазначено:

Взявши до уваги справу зруйнування російським окупантом усіх підвалин Української Католицької Церкви і загнання її вірних у підземелля, Конґрес підкреслює свою тісну солідарність з українськими борцями за Христову віру і національне визволення. Засилає палке привітання та клонить голову перед Мучениками нашої Церкви — архипастирями, духовниками і вірними, та перед воїнами Української Повстанської Армії, які борються за свободу Церкви і Народу. Конґрес молить Бога, щоб наділив їх ласкою витримати і пристішив день воскресіння Української Церкви і Народу.

Український народ не втратив віри у Боже Провидіння, навіть у пеклі жорстокостей большевицького режиму. Не зломив його штучний голод 1933 року, викликаний демпінгом і насильною колективізацією; не ослабили його протидії проти каїнової роботи Кремля і масові могили розстріляних робітників та селян. Він перший станув на прю проти царства сатани і не останній залишить поле кривавого бою. Бачучи нікчемність свого становища, ворог Церкви і народів лютує. Особливо сильний удар звернено проти українців - католиків, яких ненаситна Москва приневолює злучитись з московським православ'ям. Усіх українських католицьких єпископів ув'язнено й заслано на Сибір. Єпископа Т. Ромжу вбито, померли на засланні Єпископи: Й. Коциловський, Гр. Хомишин і Гр. Лакота; коротають свій вік на каторжних працях митрополит Йосиф Сліпий, єп. Б. Гопко, єп. Н. Будка, єп. Н. Чарнецький, єп. І. Латишевський, єп. П. Гойдич. Але Католицька Церква в Україні живе — у підземеллі.

В справі послання Папи Пія XII Конґрес Українців Католиків в Арґентіні прийняв таку резолюцію:

1) Перший Конґрес Українців Католиків в Арґентіні з прикрістю стверджує, що „Карта Апостоліка" з дня 7 липня ц.р. до „всіх народів Росії" несправедливо зідентифікувала український народ з російським народом, українську територію з російською територією, українську історію з російською історією, українську церкву, яку, власне Москва протягом довгих віків гнобила і гнобить, з російською церквою.

Маючи на увазі становище Католицької Церкви, що правдивий мир можна побудувати тільки на справедливості і християнській любові, тобто на запевненні кожному народові його державної й релігійної свободи, Конґрес прохає Святу Столицю зревідувати у цьому дусі своє становище щодо України.

2) Перший Конґрес Українців Католиків в Арґентіні стоїть на становищі, що для постійного і належного інформування про українські справи є конечна приявність при Апостольській Столиці представника української національности, призначення якого уклінно прохаємо Св. Отця взяти до уваги.

3) Перший Конґрес Українців Католиків в Арґентіні стверджує, що вживання Апостольською Столицею нашої давньої назви „рутені" викликує неправильну інтерпретацію і не відповідає дійсній, тепер прийнятій, нашій національній назві. Тому конґрес прохає св. Столицю послуговуватись властивою нам національною назвою „Україна", „українці" і „український обряд", „українська церква" і так далі.

4) Перший Конґрес Українців Католиків в Арґентіні стверджує, що для успішного посилення католицької віри серед численної громади українців, розсіяних по всій території Арґентіни, є необхідна українська католицька єпархія, і тому прохає назначити єпископа — ординарія для українців католиків в Арґентіні, як це вже зроблено в Канаді, Північній Америці і Бразилії.

ЗВІТ

з пожертв зложених у Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті у Филаделфії за місяць серпень 1952 р.

ВАШИНҐТОН:
Сієтл: А. Лебед $10.

ВИСКАНСИН:
Милвокі: Михайло Мука $5.

ДЕЛЕВЕР:
Вилмингтон: В. і В. Мамлів $2.

ІЛЛИНОЙ:
Шікаґо: Й. Стельмащук $5; по $1: А. Юнко і М. Фесенко.

КАЛІФОРНІЯ:
Лос Анджелес: По $5: Зенон Корчинський і Ґреґор Стефанський.
Санта Барбара: К. Хлінний $2.
Сан Франциско: А. Кундеус $1.

КОННЕКТИКАТ:
Стетфорд Спринґс: І. Гутира $1.

МАССАЧУСЕТС:
Селем: Т-во ім. Ів. Франка $25.

МЕРИЛЕНД:
Болтимор: Я. Боднарик $1, Павло Калиновський $5.
Стейт Санаторіум: Д-р Михайло Завальняк $10.

МІЗУРІ:
Гікмен Мілз: М. Ремез $2.
Ст. Луїс: У.Н.С. від. ч. 373, Т-во „Любов" $25; Анна Громацька $5; по $1: М. Круковська, П. Щупляк, І. Хочинська, М. Грисько.

МІННЕСОТА:
Міннеаполіс: По $5: Юрій Чернецький, Тарас Кохно; К. Солчаник $1.

МІШИҐЕН:
Дітройт: Ярослав Никифоряк $10; Пилип Сотник $5; по $1: А. Йова, С. Федорівський.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Бейон: Петро Скоблик $10.
Джерзі Ситі: Маріян Коц $5.
Ірвингтон: М. Іванюк $2.
Нюарк: Іван Оверко $5; по $1: О. Воронич, М. Ірас.
Перт Амбой: Марія Кодан $10.
Пессейк: По $5: Наталія Богомаз, Петро Васько.
Трентон: К. Самосій $5.

НЮ ЙОРК:
Ню Йорк: По $5: Ізидор Івасиків, Микола Фосинський, Данило Качун, Микола Безверхий, Роман Вілінський; по $2: М. Михалко, О. Макогін; П. Мосевчак $1; Михайло Качун $10.
Бруклин: Петро Пишний $20.
Мавнт Вернон: А. Гончаренко $5.
Рачестер: По $2: А. Дацищак, П. Юрів.
Сиракюз: С. Осадчий $2.

ОГАЙО:
Клівленд: О. Влашків $1.
Лорейн: Д. Величко $2.
Струтерз: С. Когут $5.
Янґставн: Ілько Гуцул $20, Конст. Горбачевський $5.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Филаделфія: По $5: Стефан Заплатинський, М. Гійовський, Т. Горащенко, М. Ковальчук, Іванна Кривопуск, Тарас Печерський, Юрій Міщенко; по $1: М. Вирста, Г. Весолович, С. Мамика.
Аллентавн: І. Журило $1.
Амбридж: М. Оліяр $1.
Піттсбурґ: І. Шиян $1.
Сликвил: Петро Юцишин $5.
Словен: О. Ключанівська $1.
Фениксвил: Андрій Шишак $10.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5. Pa., USA

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА В АМЕРИЦІ

ділиться з своїми членами сумною вісткою, що 4. листопада 1952 року, в м. Ром біля Ютіки, упокоївся, по тяжкій і довгій недузі, член Укр. Лік. Т-ва

ДР. ВОЛОДИМИР СВІДЕРСЬКИЙ

Похорон відбувся в п'ятницю, 7. листопада, в цьому ж місті Rome, N. Y.

В річницю розстрілу німецьким ґештапом двох братів

ОСИПА і ОМЕЛЯНА МИЦИК,

відбудеться в неділю, 9. листопада 1952 р., о год. 11. в долішній церкві св. Юрія у Ню Йорку — ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ.

Друзів і Знайомих просять взяти участь

СЕСТРА і ШВАҐЕР.

ТАРЗАН, ч. 2949. Закований у кайдани.

Допитуваний Мералею про приблизне місце перебування його компаньйонів, Тарзан відповів: „Коли Рутанґ мене збудив, вони вже зникли. Я не знаю, де вони".

„Якби не те", гарячилася Мераля, „що ти б'єшся з М'Люнґою на арені, то ти негайно пішов би до вогняної ями!"

„Візьми його до каменоломень", жорстоко вона вирішила. „Аж до того дня, коли він зустрінеться з М'Люнґою, закуй його з невільниками в каменоломні".